

بۆ سه‌رۆکایه‌تی په‌رله‌مانی کوردستان - عێراق

بابه‌ت/ پرۆژه یاسا

سلاو و ریتز....

ئیمه ژماره‌ی یاسایی ئەندامانی په‌رله‌مانی کوردستان له خواره‌وه واژوومان کردووه، داواکارین به‌زووترین کات پرۆژه یاسای (هه‌موارکردنی سییه‌می یاسای خانه‌نشینی ئەندامانی په‌رله‌مانی کوردستان - عێراق ژماره (١٣) ی سالی ١٩٩٩ ی هه‌موارکراو) بخریته به‌رنامه‌ی کاره‌وه و خویندنه‌وه‌ی یه‌که‌می بۆ بکریت

ژ	ناوی په‌رله‌مانتار	واژوو
١-	مخارالدین قادر عارفی	
٢-	ئو مێدحه مه‌سه‌لی	
٣-	عه‌دیه‌ حه‌م صه‌ب عه‌لم	
٤-	عوسوانه‌ لانه‌ زه‌ی (عهره‌مه‌ن)	
٥-	یاسر کماله‌ سلیمان	
٦-	کیمیقا بێر له‌م	
٧-	کنعان بێر له‌م (هه‌مکاره‌وان)	
٨-	جوران عه‌مه‌	
٩-	عبه‌د الرحمنه‌ عه‌لی مه‌نا	
١٠-	عه‌ده‌ محه‌ود صه‌ب	
١١-	عه‌مه‌ود مه‌ه‌مان عه‌مه‌	
١٢-	مه‌روه‌ان عه‌مه‌ عه‌مه‌	

نام

نام چوکریا ستار

ن

له گول نه موهی
که یا ما نه
اشری رجهی
له بیت

فهرست ستونهای

۱۳

توسعه ستار

۱۴

له گول نه موهی
که یا ما نه
اشری رجهی
له بیت
له گول نه موهی
که یا ما نه
اشری رجهی
له بیت

نظریه

نظریه

کتابخانه

۱۵

کتابخانه

۱۶

پروژه یاسای هه موارکردنی سییه می یاسای خانه نشینی ئەندامانی
پەرلەمانی کوردستان - عێراق ژماره (١٣) ی ١٩٩٩ ی هه موارکراو

ماددهی به کهم:

ناوی یاساکه هه موار ده کریت و بهم شیوهیه ده خویندرتتهوه:

یاسای خانه نشینی کاتی ئەندامانی پەرلەمانی کوردستان - عێراق و
گیرانهویان بۆ خزمهتی گشتی.

ماددهی دووههه:

ماددهی دووهه می یاساکه هه موار ده کری و بهم شیوهیه ده خویندرتتهوه:

به کهم: سه روکی پەرلەمان و جیگره کهی و سکریتیر و ئەندامانی پەرلەمان له
کاتی تهواوبونی ئەندامیتی یان نه توانینی جیبه جی کردنی کارهکانیان یان نه مانگی
ئەندامیتیان، به شیوهیه کهی ئارهزوومه ندانه ده گهرینهوه سه ر کارهکانی پیشوویان
ئه گهر له کاریکی گشتیدا کاریان کردبوو و، له سه ر داموده زگا په یوه ندیاره کانیش
پنویسته که کاری پینویست له م بواره دا جیبه جی بکهن، بهم شیوهیهی خوارهوه:

١. فه رمانبه ر له ماوهیه ک که له ٣ مانگ تینه په ریت پاش کو تایی هاتنی
ئەندامیتی له پەرلەمانی کوردستان داوایه ک پیشکهش ده کات به
فه رمانگه کهی بۆ گهرانه وهی بۆ پلهی وه زیفیی پیشووی و، له م حاله ته دا
ده ستله کارکیشانه وه کهی یان ده سته له گرتنی له له کاره کهی پیشووی به
هوی ئەندامیتی له پەرلەمان به حوکمی یاسا هه لده وه شینه وه و، ده ییت له
ماوهیه ک که له ١ مانگ تینه په ریت پاش پیشکهش کردنی داواکهی
بگهرنرتتهوه بۆ سه ر کاره کهی.

٢. ده ییت ئەو پله و پۆست و ناویشانهی ده درتته فه رمانبه ر پاش گیرانه وهی،
هه مان ئەو پله و پۆست و ناویشانه ییت که دوا جار کاری تیدا کردوه یان
هاوتای ییت و، به هه مان مووچهی پیشووی سه ره رای ره چاو کردنی یرگه ی
چاره می ئەم ماددهیه.

دوهه م: ئەو که سانهی له یرگه ی پیشوو ئاماژه یان پیدرا تا ئەو کاتهی ده گهرینه وه
سه ر کارهکانی پیشوویان، یان کاریک ده دۆزنه وه، ٥٠% ی کۆی مووچه و ده رماله ی

مانگانه‌ی هاوه‌لانیان که به‌رده‌وامن له په‌رله‌مان وه‌رده‌گرن به مهرجیک له یه‌ک سال تینه‌په‌ریت، هه‌روه‌ها دوا‌ی کۆچی دوا‌یشیان له‌و ماوه‌یه‌دا یان له کاتی ئەندام‌یتیان له په‌رله‌مانی کوردستان پاشه‌واری شایسته (خلف) به پیتی یاسا کارپینکراوه‌کان هه‌مان ریژه وه‌ک خانه‌نشینی وه‌رده‌گرن.

سپه‌م: ئەندامی په‌رله‌مان که پیشتر فه‌رمانی حکومی نه‌بوه، بۆ هه‌یه داوا‌ی دامه‌زراندن بکات له هه‌ر شوپنیک‌ی گشتی که له‌گه‌ل پروانامه و لێوه‌شاوه‌یه‌کانی بگونجیت و، له‌م حاله‌ته‌دا له‌سه‌ر حکومه‌ت و لایه‌نی په‌یوه‌نیدار پیوسته که داوا‌کاریه‌که‌ی په‌سه‌ند بکات.

چواره‌م: خزمه‌تی په‌رله‌مانتاری به خزمه‌ت ئەژمار ده‌کریت بۆ مه‌به‌ستی سه‌ره‌مووچه و به‌رزه‌مووچه و پله‌به‌رزکردنه‌وه و خانه‌نشینی له یاسا‌کانی خزمه‌تی مه‌ده‌نی و سه‌ربازی و زانکۆیی و دادوه‌ری و دیپلۆماسی.

پنجه‌م: سه‌رۆکی په‌رله‌مان و جینگه‌که‌ی و سکریتیر و ئەندامانی په‌رله‌مان له کاتی ته‌واوبونی ئەندام‌یتیان له په‌رله‌مانی کوردستان، ته‌ن‌ها بۆ یه‌ک جار بۆ هه‌ر سالیکی خزمه‌ت‌یان له په‌رله‌مان موچه و ده‌رماله‌ی مانگیکی ئەندام‌یتی وه‌رته‌گرن به مهرجیک له مووچه و ده‌رماله‌ی چوار مانگ تینه‌په‌ریت و، دوا مووچه و ده‌رماله‌یان ده‌کریته پیوه‌ر بۆ ئەم مه‌به‌سته.

مادده‌ی سپه‌م:

یه‌که‌م: ئەندامی په‌رله‌مان خانه‌نشین ده‌کریت و ۵۰% ی مووچه‌ی مانگانه‌ی هاوه‌لانی که به‌رده‌وامن له په‌رله‌مان وه‌رده‌گرن ته‌گه‌ر له ماوه‌ی ئەندام‌یتی له په‌رله‌مان ته‌مه‌نی خانه‌نشینی تپه‌راندبوو و بۆ ماوه‌ی ۲ سال ئەندامی په‌رله‌مان بویت. به پینچه‌وانه‌وه ئەوا به پله‌ی فه‌رمانبه‌ریتی له پینش ئەندام‌یتی له په‌رله‌مانی کوردستان خانه‌نشین ده‌کریت.

دوهم: ته‌گه‌ر ئەندامی په‌رله‌مان له کاتی پراپه‌راندنی کاره‌که‌یدا تووشی زیانی جه‌سته‌یی به‌رده‌وام بوو به شیوه‌یه‌ک که نه‌توانیت دریژه به کاری په‌رله‌مانی بدات، ئەوا به‌بێ ره‌چاو کردنی مه‌رحه‌کانی پرگه‌ی پینشوو خانه‌نشین ده‌کریت و ۵۰% ی مووچه‌ی مانگانه‌ی هاوه‌لانی که به‌رده‌وامن له په‌رله‌مان وه‌رده‌گرن.

سپه‌م: پاشه‌واری شایسته (خلف) ی ئەو ئەندامانه‌ی پرگه‌ی پینشوو ده‌یانگرتنه‌وه دوا‌ی کۆچی دوا‌ییان به پیتی یاسا کارپینکراوه‌کان هه‌مان ریژه وه‌ک خانه‌نشینی وه‌رده‌گرن.

ماددهی چوارهم:

پرگه‌ی یه‌که‌م له مادده‌ی سینه‌م هه‌موار ده‌کرت و به‌م شیوه‌یه ده‌خویندرینه‌وه:

ناشین کۆکردنه‌وه له زێوان نه‌و مووچه‌یه‌ی له‌م یاسایه‌دا ئاماژه‌ی پێدراوه له‌گه‌ڵ هه‌ر مووچه‌یه‌کی تر که له خه‌زینه‌وه خه‌رج بکرت.

مادده‌ی پینجه‌م:

مادده‌ی (٦) ی یاساکه پووجه‌ل ده‌کرتنه‌وه.

مادده‌ی شه‌شه‌م:

پرگه‌ی (٢) ی مادده‌ی (٧) ی یاساکه هه‌موار ده‌کرتنه‌وه و، به‌م شیوه‌یه‌ی خواره‌وه ده‌خویندرینه‌وه:

١. ئەندامانی پەرله‌مان له خوله‌کانی هه‌لبژاردنی یه‌که‌م و دووهم و سێیه‌می پەرله‌مانی کوردستان به‌شیوه‌یه‌کی ئاره‌زومه‌ندانه ئه‌توانن داوای جێبه‌جێ کردنی ئەم یاسایه بکه‌ن ده‌ره‌قیان.

٢. کار به‌ هه‌یج ده‌قیکی یاسایی یان پیریارێک ناکرت گه‌ر ناکۆک بێت له‌گه‌ڵ حوکمه‌کانی ئەم یاسایه.

مادده‌ی چه‌وته‌م:

ئەم یاسایه له‌ پرۆژی ب‌لاوکردنه‌وه‌ی له‌ پرۆژنامه‌ی (وه‌قائیه‌ی کوردستان) دا جێبه‌جێ ده‌کرت.

هۆیه‌کانی ده‌رچواندن ئەم یاسایه:

به‌ مه‌به‌ستی سوود وه‌رگرتن له‌ لێهاتوویی و توانا‌کانی ئەندامانی پەرله‌مانی کوردستان پاش ته‌واو بوونی ماوه‌ی ئەندامیتیان و، بۆ که‌مکردنه‌وه‌ی به‌ هه‌ده‌ردانی سامانی گشتی و، کردنه‌وه‌ی ده‌رگا به‌رووی که‌مکردنه‌وه‌ی ئیمتیازاتی پله و پۆسته ده‌ورییه‌کانی دیکه‌ش، ئەم یاسایه ده‌چوینرا.